

מכתב חיזוק ממורנו הגר"ח פ' ברמן שליט"א אחרי אסון מירון ל"ג בעומר תשפ"א

בס"ד יום ו' ל"ג בעומר תשפ"א

לכב' רבני לב שומע.

בזמן זה אשר הלב מלא כאב, וכל עין תדמע, רציתי לכתוב את חובת בן ישראל לחשוב בשעה כזו, [כמובן מעבר לחיוב להיות נושא בעול עם חבריו ולכאוב את מכאובו אשר כל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ד'].

בראש ובראשונה איך עלינו להסתכל על אותם שפגע בהם מדת הדין:

איתא במס' שבת דף קי"ח עמוד ב ואמר רבי יוסי: "יהא חלקי ממתי בדרך מצוה, והנפטרים מתו בדרך מצוה, וזכותם על ידי זה כל כך גדולה שהתנא רבי יוסי שואף להגיע לחלקם בעולם הבא" כך שהם רק הרוויחו, ומשפט שמים זה הוא מתנה גדולה להם.

עוד איתא בגמ' חולין דף ז: "א"ר אלעזר: דם ניקוף מרצה כדם עולה, והוא דקאזיל לדבר מצוה". כלומר גם מי שקיבל רק מכה עם מעט דם מתרצה להקב"ה כעולה, אם מכה זו התקבלה בדרך מצוה כ"ש מי שכל נפשו נמסרה באופן כזה הם קרבנות ולא קרבן יחיד אלא קרבן ציבור אשריהם ואשרי חלקם, אשרי מי שיעמוד במחיצתם.

ובודאי שהיה להנפטרים מדריגה גדולה שזכו לזה, ואולי בזכות המצוה וטהרת הלב וההכנה לזכות בציון הקדוש הרים את מדריגתם שיהיו אלו אשר בחר בהם הקב"ה לזה. ואין מה לרחם עליהם כלל, כי הגיעו לשיא השלימות שאפשר להגיע, ובימיהם הקצרים כבר השלימו הכל אשריהם ואשרי חלקם.

כל זה באשר לנפטרים עצמם, אך במה שנוגע לנו:

הכתוב אומר ירמיהו פ"ב ל' "לשוא הכיתי את בניכם מוסר לא לקחו". כלומר כאשר הבנים מוכים יש לזה תכלית כדי שהחי ייתן אל לבו. ומדת הדין שפגעה בהם תעורר את החיים לחזור בתשובה. והיה אם מטרה זו תושג אין המכה לשוא, זה רווח גדול מאד לנפטרים שזכו לזכות את הרבים, שכל זכויות הרבים ירשמו להם, ובכך יהיה להם הרבה יותר זכויות מאשר אם היו נשארים בחיים. אך אם לא ניקח מוסר מן המשפט הרי הקרבן של הבנים הי' לשוא, כלומר ביחס לריווח העצום שיוכל להיות להם. ונעשה בזה לנפטרים עוול עצום, נגזול מהם את הריווח הגדול שאמור להיות להם בהיותם קרבן ציבור.

מהו הלימוד שעלינו ללמוד ומהי התשובה שעלינו לעשות: לב יודע מרת נפשו וכל א' במה הוא צריך בראשונה להתחזק ובזה אי אפשר לומר כללים.

אך דבר אחד קשור לכל הכלל ולכל יחיד: נאמר בקהלת "והאלקים עשה שיראו מלפניו". ובברכות דנ"ט א' אי' "לא נבראו רעמים אלא לפשוט עקמומיות שבלב שנאמר והאלקים עשה שיראו מלפניו", ואם ברעמים של ענני גשם כך, קל וחומר ברעם נורא כזה של צדיקי ישראל שנעשה כדי לחזק את יראת ד' שבלבנו. ולפשוט עקמומיות שבלב, כלומר שכחת הקב"ה.

ובאשר לשאלה למה לא נתעורר על ידי מיתת רשעים למה צריך מיתת צדיקים לזה, שמעתי בזה ממו"ר הגרא"מ שך ז"ל, שהרשעים אין להם זכות להיות מזכי הרבים ולכן העונש שבא לא יעורר.

וסיבה נוספת יש בזה כמו שאמר יוסי בן יעזר כשהוציא והוה להורג ליקום איש צורות אם לעושי רצונו כך לעוברי רצונו על אחת כמה וכמה. כלומר כאשר רואים מדת הדין פוקדת את הצדיקים, היא מעוררת הרבה יותר ומלמדת הרבה יותר כמה לא כדאי להיות מעוברי רצונו.

באשר למחשבה המציקה איך מתמודדים עם זה שדוקא הצדיקים נענשים: ידוע דברי הגמ' במס' עבודה זרה דף ד' ששאלו המינים על הפסוק רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקוד עליכם את כל עוונותיכם. וכי בגלל שהוא אוהב את עם ישראל לכן הוא מעניש אותם יותר על כל חטאתם.

השיב להם רבי אבהו אמשול לכם משל, למה ד' לאדם שנושה משני בנ"א, אחד אוהבו ואחד שונאו, אוהבו - נפרע ממנו מעט מעט, שונאו - נפרע ממנו בבת אחת. כלומר על כל דבר יש דין, הדין והעונש יכול להיעשות בצורה חמורה ובצורה קלה, לרשעים הקב"ה ממתינ בעוה"ז עד שיתמלא סאתם ויהיו לנצח בגיהנום, ואילו לצדיקים הקב"ה פורע בצורה ששכרם יישאר שלם לנצח וגם עונשם יהיה רק בעוה"ז. שכל הייסורים בעוה"ז כידוע אינם כמו רגע אחת של גיהנום.

ולסיום עלינו לזכור את המצוה פרשת ראה פרק י"ד בנים אתם לד' אלוקיכם לא תקרחו קרחה. וגו' וברמב"ן שם שעל האדם לזכור שלנפטר הרבה יותר טוב בעוה"ב בקרבת אלוקים מאשר בעוה"ז. וכן מה שכתב באבן עזרא שם זה לשונו: "אחר שתדעו שאתם בנים לשם והוא אוהב אתכם יותר מהאב לבן, אל תתגודדו על כל מה שיעשה, כי כל אשר יעשה לטוב הוא. ואם לא תבינהו כאשר לא יבינו הבנים הקטנים מעשה אביהם רק יסמכו עליו, כן תעשו גם אתם, כי עם קדוש אתה, ואינך כשאר כל הכנענים, על כן לא תעשה כמעשיהם.

החותם בדמע ובאהבת ד' ויראתו

חיים פרץ ברמן